

Cümlede Anlam — Deneme

Akıllı Soru · 23.10.2026 · 10 soru

Yağmurun aniden bastırması nedeniyle açık hava etkinliği ertelendi. Etkinliğin ertelenmesi, yağmurun ortaya çıkardığı sonuca bağlandı. Buna karşılık, etkinliği izlemek üzere alana gelenler bir süre bekledi. Bekleyenlerin amacı ile etkinliğin ertelenme sebebi aynı değildir.

1. Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Bir durumun ortaya çıkardığı sonuç, o durumla birlikte verilmiştir.
- B) Bir amaç bildiren her ifade, aynı zamanda sebep bildirmektedir.
- C) Bir etkinliğin ertelenmesi, katılımcıların bütün planlarını değiştirmiştir.
- D) Bir koşul gerçekleşmeden hiçbir etkinlik ertelenemez.
- E) Bir sonucu açıklamak için mutlaka zaman bildiren sözcükler kullanılmalıdır.

2. “Kütüphaneye, sınavdan önce kaynakları incelemek üzere gitti.” cümlesinde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişi, kaynakları inceleme amacıyla kütüphaneye gitmiştir.
- B) Kişi, kaynakları incelediği için kütüphaneye gitmiştir.
- C) Kişi, kütüphaneye gitmek için sınavın başlamasını beklemiştir.
- D) Kişi, kaynakları incelemekten sınavı kazanamayacağını kesin olarak bilmektedir.
- E) Kişi, kütüphaneye yalnızca sınavdan sonra gitmiştir.

3. “Dosyayı zamanında teslim edebilmek için çalışma saatlerini yeniden düzenledi.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çalışma saatlerini düzenlemesinin amacı dosyayı zamanında teslim etmektir.
- B) Dosyayı zamanında teslim ettiği için çalışma saatlerini değiştirmiştir.
- C) Dosyayı zamanında teslim edemeyeceğini kesin olarak bilmektedir.
- D) Çalışma saatlerini düzenleyen herkes dosyasını zamanında teslim eder.
- E) Dosyayı teslim etmek için çalışma saatlerini değiştirmek zorunludur.

Bir işi zamanında tamamlamak isteyen kişi, önce ulaşacağı sonucu belirlemelidir. Ancak yalnızca sonucu belirlemek yeterli değildir; bu sonuca hangi sebeple ulaşılacağını ve hangi amaçla çalışılacağını da düşünmek gerekir. --- Böylece cümleler arasındaki anlam ilişkisi daha doğru kurulabilir.

4. Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Sebep ile amaç arasındaki ayrım gözetildiğinde anlatım daha açık hâle gelir.
- B) Her çalışma, sonunda mutlaka beklenen başarıyı sağlar.
- C) Koşullar değiştiğinde bütün amaçlar kendiliğinden ortadan kalkar.
- D) Bir sonucu belirlemek, çalışmanın bütün aşamalarını gereksiz kılar.
- E) Başarıya ulaşmak için yalnızca zaman kavramını bilmek yeterlidir.

Bir davranışın gerçekleşmesi bazen belirli bir koşula bağlıdır. Bu tür cümlelerde, eylemin hangi şartla yapılabileceği anlaşılır. Örneğin bir öğrenci, notlarını düzenli tutarsa konuyu daha kolay izleyebilir. Ancak bu yapı, davranışın kesinlikle gerçekleştiğini değil, bir şartın sonucu etkilediğini bildirir.

5. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir eylemin gerçekleşmesi, bazı cümlelerde belirli bir şartın yerine gelmesine bağlanabilir.
- B) Şart bildiren her cümlede eylemin kesinlikle gerçekleştiği açıklanır.
- C) Notlarını düzenli tutan bütün öğrenciler konuyu kolaylıkla izler.
- D) Bir davranışın sonucu, hiçbir durumda başka bir koşula bağlı değildir.
- E) Koşul bildiren cümlelerde amaç ve gerekçe mutlaka birlikte bulunur.

Anlam ilişkisini belirlerken yalnızca bağlayıcılara bakmak yeterli değildir. “Toplantıya katılmadı çünkü raporunu tamamlamamış.” cümlesinde gerçekleşen durum ile onu doğuran gerekçe birlikte düşünülür. Buna karşılık “Başarılı olmak için düzenli çalışıyor.” cümlesinde bir hedefe yönelme vardır. “Zamanında gelersen görüşmeye başlayabiliriz.” cümlesi ise bir şartın gerçekleşmesine bağlanan durumu bildirir.

6. Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Bir cümle, ortaya çıkan durumla buna yol açan etkeni birlikte verdiğinde neden-sonuç ilişkisi kurar.
- B) Amaç bildiren cümlelerde bir durumun ortaya çıkma sebebi ve sonucu birlikte verilir.
- C) Koşul bildiren cümlelerde herhangi bir hedefe ulaşma isteği temel alınır.
- D) Cümledeki anlam ilişkisini belirlemek için kullanılan bağlayıcıları bilmek tek başına yeterlidir.
- E) Amaç, koşul ve neden bildiren cümleler aynı anlam ilişkisini farklı biçimlerde kurar.

7. Ankara ve Mardin adlarının geçtiği aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Sivas'a ulaşınca görevlilere haber verdi.
- B) Kütahya, yoğun sis nedeniyle ulaşım kapandı.
- C) Mardin'e gidersen taş evleri birlikte gezeriz.
- D) Ankara'ya erken varmak için gece yola çıktı.
- E) Bursa, Eskişehir'e göre daha kalabalık bir şehirdir.

8. “Sakarya Nehri, gece boyunca süren yağış yüzünden taştı.” cümlesinden kesin olarak çıkarılabilecek yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sakarya Nehri'nin taşacağı önceden bilinmiştir.
- B) Gece yağın yağmur, taşkın gerçekleşmesini önlemiştir.
- C) Bu olayın ortaya çıkmasında geceki hava koşulları etkili olmuştur.
- D) Taşkın, nehrin gece boyunca yağış almasını sağlamıştır.
- E) Sakarya Nehri her yağışta taşmaktadır.

9. “2024'te Bursa'da düzenlenen festival, beklenenden az ilgi gördüğü için üç gün erken sona erdi.” Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Bir organizasyon, yetersiz katılımı artırmak amacıyla erken sona erdirilmiştir.
- B)** Yetersiz katılım, organizasyonun sona ermesinden sonra ortaya çıkmıştır.
- C)** Organizasyon, yetersiz katılımı ölçmek amacıyla sona erdirilmiştir.
- D)** Bir organizasyonun sona erışı, yetersiz katılımın sonucu olarak verilmiştir.
- E)** Bir organizasyonun sona ermesi, yetersiz katılım gerçekleşirse mümkün olacaktır.

10. “Ece, 2025 Ankara Kitap Fuarı'na yetişmek için erkenden yola çıktı.” Bu cümlede anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A)** Kişi, yaşadığı bir gecikme nedeniyle erkenden hareket etmek zorunda kalmıştır.
- B)** Kişi, belirlenen yere ulaştığı için erkenden hareket etmiştir.
- C)** Kişi, belirlenen yere vaktinde ulaşmayı hedefleyerek hareket etmiştir.
- D)** Kişinin erkenden hareket etmesinin nedeni, etkinliğin erken başlamasıdır.
- E)** Kişi, belirlenen yere vaktinde ulaşırsa erkenden hareket edecektir.

Cevap Anahtarı

1. A

2. A

3. A

4. A

5. A

6. A

7. B

8. C

9. D

10. C

Çözümler

1. Parçada etkinliğin ertelenmesi ile yağmur arasında doğrudan bir sebep-sonuç bağlantısı kurulmuştur. Bekleyenlerin amacı ise bu bağlantıdan farklıdır; bu nedenle B seçeneği amaç ile sebebi karıştırmaktadır.
2. “Üzere” sözcüğü gitme eyleminin hangi amaçla yapıldığını göstermektedir. B seçeneği gerçekleşmiş bir sebep ileri sürmekte, D ise cümlede bulunmayan kesinlik anlamı katmaktadır.
3. “İçin” sözcüğü, çalışma saatlerini düzenleme eyleminin amacını belirtmektedir. C, D ve E seçenekleri cümlede bulunmayan kesinlik, genelleme ve zorunluluk anlamları taşımaktadır.
4. Son cümlede anlatım ilişkilerinin doğru kurulmasından söz edilmektedir. Bu düşüncüyü, sebep ile amaç arasındaki ayrımın gözetilmesi doğrudan tamamlar; diğer seçenekler parçadaki düşüncüyü genişletir veya tersine çevirir.
5. Parça, bazı eylemlerin belirli bir şartın gerçekleşmesine bağlandığını ve bunun kesinlik bildirmediğini açıklamaktadır. B ve C seçenekleri bu sınırlı durumu bütüne ve kesinliğe dönüştürmektedir.
6. Parçada, bir durum ile onu doğuran gerekçenin birlikte verildiği cümle ayrı bir ilişki olarak gösterilmiştir. Bu, neden-sonuç ilişkisinin temel özelliğidir. B ve E amaç ile nedeni aynılaştırmakta, C koşulu amaçla karıştırmakta, D ise yalnızca bağlayıcılara bakmanın yeterli olduğunu ileri sürmektedir.
7. Kütahya'nın ulaşımına kapanması bir sonuç, yoğun sis ise bu sonucu doğuran sebeptir. Ankara'ya erken varma isteği amaç, Mardin'e gitme şartı koşul, Sivas'a ulaşma zamanı; Bursa ile Eskişehir arasındaki yargı ise karşılaştırma bildirir.
8. Cümledeki “yüzünden” sözcüğü, yağışı taşmanın sebebi olarak gösterir. Ancak her yağışta taşma, önceden bilme ya da yağışın taşkınla engellenmesi gibi sonuçlar cümlede bulunmamaktadır.
9. D, sona erme durumunu düşük ilgiye bağlayarak sebep-sonuç ilişkisi kurmaktadır. A ve C, sebep bildiren durumu amaç olarak değiştirmektedir. E gerçekleşmiş bir durumu koşula dönüştürmekte, B ise sebep ile sonucu tersine çevirmektedir.
10. C, hareket etme eyleminin belirlenen yere zamanında ulaşma amacına yöneldiğini belirtmektedir. A, amaç ilişkisini yaşanmış bir nedene dönüştürmekte; E koşul anlamı katmaktadır. D, cümlede bulunmayan bir neden eklemekte, B ise ulaşma sonucunu hareketin nedeni gibi göstermektedir.